

ZPŮSOBY ŽENIJNÍHO ZABEZPEČENÍ BOJOVÉ ČINNOSTI ÚTVARŮ A SVAZKŮ POHRANIČNÍ STRÁŽE A SOUČINNOST S JEDNOTKAMI ARMÁDY PŘI ŘEŠENÍ ÚKOLŮ ŽENIJNÍHO ZABEZPEČENÍ V OBRANĚ NA ŠIROKÉ FRONTĚ V HORSKÉM A ZALESNĚNÉM TERÉNU

Podplukovník Jaroslav Š e b e k

Cílem článku je rozebrat možné způsoby ženijního zabezpečení činnosti útvarů a svazků Pohraniční stráže a způsoby součinnosti mezi útvary a svazky armády a Pohraniční stráže při řešení úkolů ženijního zabezpečení v obraně na široké frontě.

Článek rozebírá otázky zřizování systému zátarasů před obrannými postaveními jednotek a útvarů Pohraniční stráže, otázky manévru zátarasy na těch směrech, kde se předvídá manévr nejen jednotek a útvarů Pohraniční stráže, ale i útvarů a svazků armády. Dále jsou zde rozebrány možné typy zátarasů, které bude účelné v zabezpečovacím pásmu zřizovat, a to jak zátarasů výbušných, tak i zátarasů nevýbušných, a možné způsoby jejich zřizování.

Zvláštní pozornost je věnována otázkám součinnosti při zabezpečování průchodu systémem zátarasů, zřízených útvary a svazky armády, jednotkami Pohraniční stráže.

V závěru je rozebrána otázka materiálního zabezpečení činnosti ženijních jednotek Pohraniční stráže.

Otázka součinnosti mezi útvary a svazky Pohraniční stráže a svazky armády stává se aktuální pouze v počátečním údobí války, zatím co v dalším průběhu operací se s ní již nesetkáváme.

Na činnost útvarů a svazků Pohraniční stráže je nutno pohlížet jako na činnost jednotek v zabezpečovacím pásmu vedle těch úkolů, které tyto útvary a svazky plní i v době míru.

Úspěšná činnost těchto jednotek v zabezpečovacím pásmu může podstatně přispět k vytvoření příznivých podmínek pro úspěšné vedení bojové činnosti armádních svazků.

Ve svém článku chtěl bych rozebrat činnost ženijních jednotek Pohraniční stráže při zabezpečení bojové činnosti útvarů a svazků Pohraniční stráže a dále otázky součinnosti těchto jednotek s jednotkami a útvary armády, pokud jde o řešení úkolů v rámci ženijního zabezpečení.

Činnost ženijních jednotek Pohraniční stráže může být v počátečním údobí války různá podle toho, jaká činnost vševojskových svazků bude na jednotlivých úsecích v zabezpečovacím pásmu v souladu se zámyslem vedení bojové činnosti probíhat.

Na některém z úseků, v kterém se předvídá aktivní činnost vlastních vojsk činnost předsunutých odřadů nebo přechod útvarů a svazků do protiútoků (popř. protiúderu), mohou ženijní jednotky Pohraniční stráže provádět na příklad odtarasování, zřizování průchodů ve vlastních zátarasech a popř. konat pořádkovou službu na průchodech ve vlastních zátarasech.

Na úsecích, kde přešla vlastní vojska do obrany, bude naopak hlavní těžiště činnosti ženijních jednotek Pohraniční stráže položeno na zřizování zátarasů.

Zvláště v počátečním údobí války, kdy se může jeden úkol změnit v úkol druhý, bude mít otázka organizace součinnosti mezi útvary a svazky Pohraniční stráže a svazky armády pro úspěšné vedení bojové činnosti rozhodující význam.

Mezi nejdůležitější a nejobtížnější otázky, které budou ženijní jednotky Pohraniční stráže v součinnosti s ženijními jednotkami armády řešit, bude zabezpečení činnosti a to jak útvarů a svazků Pohraniční stráže, tak i svazků armády při obraně na široké frontě.

Proto je článek zaměřen hlavně na rozbor této otázky, která bude mimo to i neaktuálnější.

Při vedení obranné operace budou mít ženijní jednotky Pohraničních útvarů a svazků zpravidla pouze jeden hlavní úkol, tj. řešení otázky zatarasování, která bude při provádění obranné operace i u ženijních jednotek prvosledových svazků armády nadřazena všem ostatním úkolům ženíjního zabezpečení.

Způsob vedení soudobého boje nutně vyžaduje, aby i ženijní jednotky Pohraniční stráže, které budou působit v rámci jednotlivých rot Pohraniční stráže, měly vysokou manévrovací schopnost s možností zřizování rozsáhlých zátarasů, a to jak výbušných, tak i nevýbušných, s těžištěm na cestách odchodu jednotek Pohraniční stráže, jestliže to bude plán jejich činnosti vyžadovat.

Charakter činnosti ženijních jednotek Pohraniční stráže musí vyplývat z celkového zámyslu použití jednotek a svazků Pohraniční stráže v počátečním údobí války. Jejich úkolem, tak jako tomu je i u jednotek armády působících v zabezpečovacím pásmu, nebude zpravidla udržení terénu formou pozici obrany. Jejich hlavním úkolem bude zabezpečit příznivé podmínky pro činnost prvosledových svazků armády, získat potřebný čas pro zaujetí obranných postavení a organizaci součinnosti, klamat útočníka o skutečném průběhu předního okraje hlavního pásma obrany a konečně přinutit jej pokud možno k rozvinutí jeho bojových sestav, aby mohl být zjištěn směr jeho hlavního úsilí.

Proto způsobem jejich bojové činnosti bude zpravidla prakticky vedení obranného boje s odchodem.

Poněvadž zde prakticky půjde o dvě složky s různým druhem podřízenosti, je třeba, aby právě otázkám součinnosti byla věnována prvořadá pozornost, má-li jejich společné úsilí přinést užitek oběma složkám.

Velká pozornost otázkám součinnosti je zdůvodněna i tím, že zde budou na sebe v poměrně krátkých časových lhůtách navazovat dvě různé formy vedení bojové činnosti, a to vedení ústupového boje a pozici obrana.

Tyto dvě skutečnosti v podstatě značně ztěžují vedení obranného boje. Výhodou však je, že řada opatření, která mohou zabezpečit úspěšnou činnost při vedení obranného boje obou složek, může být uskutečněna již v době míru.

1. Činnost ženijních jednotek útvarů a svazků Pohraniční stráže

Jak již bylo dříve řečeno, bude hlavní činností ženijních jednotek Pohraniční stráže organizace a provádění zatarasování.

Ženíjní jednotky Pohraniční stráže budou v závislosti na čase, který budou mít k dispozici pro řešení úkolů spojených se zřízením systému zá-

tarasů, a dále v závislosti na činnosti útočníka, chránit v prvním pořadí protitankovými minami obranná postavení jednotek Pohraniční stráže a dále budou připravovat taková opatření na cestách odchodu těchto jednotek, která by umožnila jejich zatarasení v nejkratším čase.

Podle času, který budou mít ženijní jednotky Pohraniční stráže pro provedení tohoto úkolu k dispozici, budou protitanková pole přehrazující směry a přístupy k obranným postavením jednotek Pohraniční stráže zřizovaná buď jako zapuštěná, jestliže bude pro to dostatek času, nebo půjde o povrchové položení minových polí, bude-li časová tíseň.

Možnosti zřízení souvislejších protitankových minových polí před obrannými rajóny jednotek Pohraniční stráže budou však s ohledem na počty těchto jednotek poměrně malé. Bude proto nutno, aby i všichni příslušníci jednotek Pohraniční stráže byli schopni tak, jako tomu je i u mostotřeleckých jednotek armády, po splnění svého hlavního úkolu zajišťovat si svá obranná postavení protitankovými minami.

Toto opatření zkvalitní i činnost jednotek a útvarů Pohraniční stráže při vedení obranného boje.

Ženijní jednotky Pohraniční stráže, opírajíce se o řadu opatření vybudovaných již v době míru a umožňujících rychlé zatarasení směru, budou v prvním pořadí klást protitanková minová pole s prvním stupněm bojové pohotovosti.

Poněvadž ženijní jednotky Pohraniční stráže budou zpravidla rozčleněny na malé jednotky, z nichž největší bude v síle až jedné ženijní čety, musí být proto vytvořeny takové podmínky, které by umožnily značné zvýšení výkonnosti těchto jednotek.

Jednou z možných cest je vybavení těchto jednotek prostředky malé mechanisace, jako jsou skluzy u vozidel, různé pluhy k hloubení lůžek pro uložení protitankových min atd.

Při zřizování protitankových minových polí je právě v zabezpečovacím pásmu nutno zřizovat i řadu klamných protitankových minových polí, jejichž cílem bude klamat útočníka, pokud jde o těžiště zatarasovacích prací se zřetelem na jednotlivé přehrazované směry.

Při zřizování minových polí před obrannými postaveními jednotek Pohraniční stráže budou mít velký význam smíšená minová pole, která musí být spojena s rozsáhlým systémem nástrah všeho druhu, jejichž cílem bude nejen zabraňovat v přístupu k obranným postavením jednotek Pohraniční stráže, ale i bránit v jejich obejití a současně ztěžovat činnost nepřátelskému průzkumu.

Na cestách odchodu jednotek Pohraniční stráže budou ženijní jednotky Pohraniční stráže připravovat taková opatření, která by doplnila opatření, zřízená již v době míru a zabezpečila rychlé zatarasení a ničení cest po odchodu jednotek Pohraniční stráže. Půjde zde hlavně o přípravu troubových podkopů pro ničení cest skupinami nálevek, o úpravu jednotlivých mostních objektů, které jsou na těchto cestách, k jejich rychlému ničení a o hloubení lůžek v silničním tělese v místech, kde se předvídá jejich zaminování. Jak již bylo dříve řečeno, bude celý tento systém zátarasů zřízen ženijními jednotkami Pohraniční stráže prostoupen rozsáhlým systémem nástrah, a to jak protitankových, tak i protipěchotních, jejichž nejvyšší hustota bude podél cest směřujících od státních hranic k přednímu okraji hlavního pásma obrany. Z různých typů nástrah bude nutno věnovat pře-

devším pozornost automatickým typům nástrah, které hlavně v horském a zalesněném terénu mohou sehrát závažnou úlohu, poněvadž je lze v těchto terénních podmínkách velmi dobře skrýt. Mezi tyto nástrahy, které se přivádějí k činnosti automaticky nájezdem toho vozidla, které má být ničeno, patří automaticky odpalované pancéřovky, minové fugasy různého typu, jež lze velmi snadno zřizovat i s využitím výpomocných prostředků, a velké nálože uložené v silničním tělese, které budou moci být odpáleny pomocí spínačů různých typů, umístěných ať již v silničním tělese nebo mimo ně, přičemž budou uvedeny v činnost opět působením vozidla, které má být ničeno.

Dalším významným typem zátarasů, který budou zřizovat ženijní jednotky Pohraniční stráže, budou časované miny, jejichž cílem bude dlouhodobě — až do čtyřech měsíců, ztěžovat průchod různých defilé a soutěsek.

Jak z uvedených úkolů vyplývá, bude rozsah zatarasení poměrně značný, a proto bude zapotřebí, aby ještě před zahájením bojové činnosti byly vytvořeny takové podmínky, které umožní zřídit celý systém plánovaných zátarasů v nejkratším čase. Proto i pro časované miny a přídavné nálože musí být již předem připraveny vývrty, které by umožnily vložení náloží a časovaných min, popř. uzavření elektrického okruhu v době odchodu jednotek Pohraniční stráže.

I časované miny ukládané do předem připravených vývrtů musí zabezpečit ničení bojové techniky útočníka, a proto budou muset být vždy kombinovány s některým typem spínače, který přivede nálož k výbuchu působením vozidla, které má být zničeno.

Horský a zalesněný terén umožňuje ženijním jednotkám Pohraniční stráže i zřízení nevýbušných zátarasů, z nichž bude nejvýznamnější rozbahňování a zaplavování terénu, ke kterému lze snadno využít řady potoků a říček, přetínajících cesty odchodu jednotek Pohraniční stráže.

Tento typ překážky bude účinnější, jestliže bude navazovat na přirozené rozbahněné úseky terénu a na rašeliníště, kterých bývá v horských údolích dostatek.

Přitom je však třeba mít na zřeteli i tu skutečnost, že doba, ve které může být vytvořeno zaplavení nebo rozbahnění terénu, bude záviset na průtočném množství vody v říčkách a potocích, kterých má být k vytvoření těchto překážek využito. Protože ženijní jednotky Pohraniční stráže budou pracovat vždy v časové tísní, bude nutno již v míru provést taková opatření, aby zabezpečila rychlé vytváření rozbahněných a zaplavených úseku terénu a to pokud možno při rychlém vypuštění vody zdržené v umělých nádržích zřizovaných v horních tocích říček. Budou-li takovéto nádrže se zdrženou vodou k dispozici, bude možno tento typ zátarasů zřizovat v požadovaném čase, přičemž nebude ani ohrožena aktivní činnost vlastních vojsk na daném směru.

Jako názorný příklad lze uvést využití vody z údolní přehrady na řece Istře v průběhu bitvy o Moskvu, které bylo praktikováno vojsky 16. armády Západního frontu. Při přiblížení nepřátelských tanků k řece Istře zničili ženisté všechny mosty, které vedly přes řeku a zaminovali její břehy. Pouze na minách v blízkosti přehrady na řece Istře bylo zničeno sedm nepřátelských tanků. Jakmile nepřátelské tanky a pěchota dosáhly řeky Istry, zničili ženisté výpustné zařízení Istrinské přehrady. Přípravy k provedení ničení výpustného zařízení byly provedeny již dříve. Tím bylo vytvořeno

pásmo vodních zátarasů, které musel nepřítel zdolávat poměrně dlouhou dobu.

Jak již bylo dříve řečeno, bude činnost ženijních jednotek Pohraniční stráže obdobná činnosti ženijních jednotek vševojskových svazků působících v zabezpečovacím pásmu. Proto při vedení boje s jednotkami útočníka bude i jejich činnost obdobná činnosti destrukčních skupin a odřadů vševojskových svazků. Ženijní jednotky Pohraniční stráže budou působit při vedení obranného boje bezprostředně v bojové sestavě jednotek Pohraniční stráže. Charakter ženijního zabezpečení bojové činnosti jednotek Pohraniční stráže ovlivní i způsob vedení obranného boje s odchodem pro případ, projdou-li jednotky Pohraniční stráže po splnění svého úkolu obranou vševojskových svazků ihned, nebo zaujmou-li v závislosti na hloubce zabezpečovacího pásma ještě jedno mezilehlé postavení. Tento rozsah úkolů ovlivní v podstatné míře i zesílení jednotek Pohraniční stráže ženijními jednotkami.

Jako nejvýhodnější se jeví zesílení každé rotы Pohraniční stráže, která zaujímá obranu v zabezpečovacím pásmu, nejméně jedním ženijním družstvem organizovaným jako destrukční skupina. Tato destrukční skupina bude po splnění všech úkolů spojených s položením minových zátarasů před obranným postavením jednotek Pohraniční stráže a po provedení všech příprav na ose, na které bude působit, umožňujících rychlé zatarasení a ničení, rozmístěna za obranným postavením jednotek Pohraniční stráže poblíž komunikace, na které bude působit.

Rozkazy ke své činnosti bude tato destrukční skupina dostávat bezprostředně od velitele jednotky Pohraniční stráže, v jejímž rámci bude působit. Velitel jednotky Pohraniční stráže bude této destrukční skupině vydávat rozkazy v souladu se zámyslem vedení obranného boje vševojskového velitele a na podkladě rozkazu velitele vševojskového svazku, před jehož pásmem obrany bude působit. Velitel jednotky Pohraniční stráže, v jejímž rámci bude destrukční skupina působit, bude dostávat rozkazy zpravidla přes styčný orgán Pohraniční stráže, který bude u velitele vševojskového svazku působit.

Organizace destrukčních skupin v rámci jednotlivých rot Pohraniční stráže umožní snadný přechod do statické formy zatarasování k formě manévrové.

Činnost těchto destrukčních skupin bude ovlivněna i tím, jakou bojovou techniku a jaké dopravní prostředky bude mít jednotka Pohraniční stráže, v jejímž rámci bude destrukční skupina působit, k dispozici.

Jestliže budou mít jednotky Pohraniční stráže k dispozici těžší bojovou techniku nebo dopravní prostředky, které se budou přesunovat s jednotkou Pohraniční stráže současně při změně jejího obranného postavení, pak ničení a zatarasení cesty odchodu bude provedeno až po projetí těchto prostředků. Nebude-li mít jednotka Pohraniční stráže k dispozici takové prostředky, pak zatarasení a ničení komunikace může být provedeno se souhlasem velitele vševojskového svazku, před jehož pásmem obrany jednotka Pohraniční stráže působí, s určitým předstihem.

Použití celého ženijního družstva v destrukční skupině sice zaručuje rychlost provedení jednotlivých prací a nahraditelnost jednotlivých členů destrukční skupiny, avšak nevyužívá plně jejich odbornosti, poněvadž při

manévrovém způsobu zatarasování silničních směrů tzv. proudovou metodou připadá polovina prací spojených se zřizováním jednotlivých typů zatarasů na práce pomocné, které může snadno vykonávat kterýkoli příslušník Pohraniční stráže. Při nedostatku ženijních sil a podle konkrétních možností bude proto výhodné začleňovat do destrukčních skupin ženijní polodružstva doplněná příslušníky Pohraniční stráže s jinou odborností.

Vytvářením kombinovaných destrukčních skupin v rámci jednotek Pohraniční stráže dosáhne se toho, že všechny cesty odchodu vyhrazené jednotkám Pohraniční stráže budou při jejich odchodu spolehlivě zataraseny, přičemž bude možno dosáhnout v zabezpečovacím pásmu i větších hustot zatarasů.

Aby byla zabezpečena vysoká manévrovací schopnost destrukčních skupin působících v sestavách jednotek Pohraniční stráže, vedoucích obranný boj s odchodem, je třeba, aby si tyto skupiny vezly veškerý materiál, který potřebují k plnění úkolů, s sebou. Tento materiál bude nutno pak na vozidlech rozmístit se zřetelem na pořadí, v jakém budou plněny jednotlivé úkoly.

Materiál potřebný k zřizování jednotlivých typů zatarasů bude nutno kompletovat do souprav, které umožní rychlou manipulaci s ním. Každá souprava vzhledem na přehlednost musí být označena číslem příslušného zatarasu.

Jestliže nebudou k dispozici dopravní prostředky v dostatečném množství, bude třeba na střežených místech podél cesty určené k odchodu jednotky Pohraniční stráže organizovat celou řadu skládek, a to pokud možno v blízkosti míst plánovaného zatarasení nebo ničení.

Počet dopravních prostředků u jednotlivých, samostatně se bránících jednotek Pohraniční stráže bude v mnohém ovlivňovat i hustotu zatarasení na cestách, po kterých budou jednotky Pohraniční stráže odcházet.

Činnost destrukčních skupin působících v rámci jednotek Pohraniční stráže bude obdobná jako činnost destrukčních skupin působících v rámci motostřeleckých pluků a divisí při vedení obranného boje.

Destrukční skupiny jednotek Pohraniční stráže budou se přesunovat pod ochranou jednotek Pohraniční stráže od jednoho místa, na kterém má být provedeno zatarasení nebo ničení, k místu druhému, a využívající předem připravených opatření, budou provádět plánované úkoly.

Mezi úkoly, se kterými se tyto destrukční skupiny nejčastěji setkají, patří zřizování lesních zásek, ničení silničního tělesa skupinami nálevek, ničení můstků a větších propustků a konečně zaminování cest.

Destrukční skupina bude při zřizování lesní záseky postupovat tak, že na předem označené stromy, opatřené skobkami k rychlému zavěšení soustředěných náloží, zavěsí připravené nálože, které se pak propojí rovněž předem připravenou roznětovou sítí, a to buď elektrickou nebo bleskoví-covou. Takovým způsobem může být lesní záseka v závislosti na své délce zřízena v průběhu 5 až 10 minut.

Při ničení silničního tělesa skupinami nálevek destrukční skupina nejdříve odkryje poklopy troubových podkopů, které byly předem v silničním tělese připraveny, vloží do nich předem připravené pytlíky s trhavinou mezi ně vloží úplný roznět a nálož utěsní opět předem připravenými pytlíky se zeminou. Takovým způsobem může destrukční skupina provést ničení

silnice skupinou tří nálevek při využití předem připravených ať již výpomocných nebo stálých zařízení k ničení silničního tělesa v průběhu 7 až 10 minut.

Obdobně plní pak tato destrukční skupina úkol spojený s ničením mostů nebo větších propustků buď vkládáním předem připravené nálože do předem připravených troubových podkopů za opěrnou zdí objektu, který má být ničen, nebo přikládáním předem připravených velkých soustředěných náloží na nejdůležitější prvky nosné konstrukce.

Činnost při zaminování cesty je poměrně jednoduchá. Zaminování, které spočívá ve vyjmutí špalků z předem připravených lůžek a vložení a zamaskování min, si nevyžádá při zaminování 50 bm silnice, pro které bude zapotřebí zhruba 5 min, více jak dvou minut.

Takovým způsobem mění se činnost ženijních jednotek Pohraniční stráže při zřizování systému zátarasů v zabezpečovacím pásnu z forem statických, kdy byly organizovány roznětové hlídky, na formy manévrové, které nejlépe vyhovují soudobému pojetí vedení obranného boje v zabezpečovacím pásnu. Přitom nebude předem vyplýván zatarasovací materiál, kterého bude vždy nedostatek, na ty směry, které se pak ukáží jako pasivní. Rovněž však nelze jednoznačně říci, že by roznětové hlídky již dožily. Bude se jich používat však již jen ve výjimečných případech, a to u zvláště důležitých objektů, které mají pro zatarasení určeného směru základní význam. Roznětové hlídky u těchto důležitých objektů mohou být vyčleněny buď ze sestav destrukčních skupin, které budou na daném směru působit, nebo mohou být samostatným celkem, popř. u takového objektu může být umístěna destrukční skupina, což bude však záviset na umístění objektu. Po splnění úkolu se pak roznětová hlídka začleňuje do sestavy té destrukční skupiny, která působí na daném směru.

Jak již bylo dříve uvedeno, jeví se jako nejvýhodnější organizační celek destrukční skupina v síle jednoho družstva. V rámci praporu Pohraniční stráže bude nutno s ohledem na možnosti a na počty směrů, které bude třeba přehrazovat, organizovat 3—6 destrukčních skupin. Rovněž tak bude třeba, aby i samotná brigáda Pohraniční stráže organizovala 6—9 destrukčních skupin, které by byly rozmístěny na nejdůležitějších směrech zabezpečovacího pásma a dále na těch směrech, která mají z hlediska činnosti útvarů a svazků Pohraniční stráže rozhodující význam.

Činnost ženijních jednotek Pohraniční stráže nelze posuzovat odtrženě od činnosti ženijních jednotek vševojskových svazků a v údobí do zahájení bojové činnosti i od činnosti některých civilních organizací, které se rovněž zúčastní vytváření systému výbušných i nevýbušných zátarasů v zabezpečovacím pásnu.

Jak již bylo dříve uvedeno, budou ženijní jednotky Pohraniční stráže zřizovat na cestách odchodu jednotek Pohraniční stráže zátarasy s poměrně velkými hustotami. Aby mohly být tyto úkoly úspěšně splněny s ohledem na krátké časové lhůty a na počty jednotek Pohraniční stráže, bude nutno již v době míru organizovat a provádět řadu takových opatření, která by vytvořila příznivé podmínky pro splnění stanovených úkolů.

Poněvadž po obsazení hlavního pásma divisemi prvního sledu se stává odpovědným za veškerou činnost v zabezpečovacím pásnu velitel přísluš-

né motostřelecké divise, budou tato opatření plánována a prováděna v těsné součinnosti mezi jednotkami armády a jednotkami Pohraniční stráže. Půjde zde hlavně o

- provedení průzkumu všech prostorů, jejichž zatarasení se plánuje;
- zpracování veškeré dokumentace pro plánované zátaras;
- zabezpečení potřebného materiálu, jeho soupravování a uložení v těch skladech, které jsou nejbližší prostoru, kde zatarasení má být provedeno;

- provedení úprav všech míst, kde se plánuje zatarasení nebo ničení, a to tak, aby byly vytvořeny příznivé podmínky pro rychlé provedení zatarasovacích prací. Půjde zde hlavně o zřizování troubových podkopů, zřizování protitankových uzávěr at již ze dřeva nebo s využitím železobetonových jehlanů;

- provádění společných nácviků.

Provedení úprav všech míst v zabezpečovacím pásmu, kde se plánuje zatarasení nebo ničení, bude provádět s ohledem na omezené možnosti jednotek Pohraniční stráže armáda svými silami a prostředky. Svazky Pohraniční stráže musí však být s těmito opatřeními, která byla v jejich prospěch armádou provedena, důkladně seznámeny a musí jim být předána i příslušná dokumentace těchto opatření.

Přestože činnost ženíjních jednotek Pohraniční stráže bude probíhat vždy za časové tísně, nesmí být opatření provedena neuváženě, což by mohlo přinést, jestliže by šlo o klamnou činnost nepřítele, poměrně značné národohospodářské škody, nehledě k tomu, že některé opatření, jako ku příkladu lesní záseky, by nešlo při opakované činnosti provést znovu.

Nepřítel bude se rovněž snažit prováděním klamně činnosti již předem zjistit celý systém zátarasů na jednotlivých směrech.

Proto do doby, než bude znám skutečný zámysl útočníka, bude třeba zřizovat systém zátarasů v několika pořadích.

V prvním pořadí to bude uzavírání všech pasivních směrů uzávěrami a rozmístění destruktivních skupin, popřípadě roznětových hlídek do plánovaných prostorů a dále ochrana všech přístupů k obranným postavením jednotek Pohraniční stráže hlavně protitankovými minovými poli.

Ve druhém pořadí bude třeba provést zaminování cest a konečně, jakmile bude zámysl nepřítele naprosto jasný, provést ničení silničního tělesa a objektů na silnicích, včetně zřízení lesních zásek.

Jako poslední pak budou kladeny četné nástrahy a časované miny.

Na aktivních směrech bude pak nutno celý systém plánovaných zátarasů provádět souběžně, pod tlakem útočníka.

II. Otázky součinnosti ženíjních jednotek útvarů a svazků Pohraniční stráže s ženíjními jednotkami a útvary vševojskových svazků

Součinnost ženíjních jednotek a útvarů vševojskových svazků s ženíjními jednotkami Pohraniční stráže musí být rámcově organizována předem a upřesňována od samého počátku zahájení prací v období zvýšeného nebezpečí, poněvadž opatření jedněch budou navazovat na opatření druhých.

Tato součinnost musí být již zachycena v základních plánech, jakým na příklad může být plán ženíjních a chemických zátarasů.

Tento základní dokument musí obsahovat všechna opatření plánovaná a prováděná jednotkami Pohraniční stráže, zatím co naopak velitelé jed-

notek Pohraniční strážé musí mít k dispozici výpisy z plánů ženíjních a chemických zátarasů armádních svazků pro tu cestu, kterou budou používat při vedení obranného boje s odchodem.

Na úrovni vševojskových velitelů musí být přesně stanovena místa přechodu předního okraje, signály a hesla pro tento přechod a konečně musí být přesně určeny průchody v zátarasech před předním okrajem obrany, kterými jednotky Pohraniční strážé projdou.

Součinnost ženíjních náčelníků vševojskových útvarů a svazků s ženíjnými náčelníky svazků Pohraniční strážé bude poměrně složitá, poněvadž mohou nastat takové případy, že v pásmu obrany jedné motostřelecké divise může působit více svazků Pohraniční strážé a zase naopak. Proto otázky součinnosti budou řešeny buď zpravidla přímým osobním stykem těchto náčelníků, jestliže to situace a čas dovolí, v rámci součinnosti organizované vševojskovým velitelem.

Při časové tísní bude tato součinnost organizována pomocí styčných orgánů Pohraniční strážé, které budou ve štábu vševojskového velitele, nebo opět naopak pomocí styčných orgánů vševojskových, které budou ve štábu svazků Pohraniční strážé.

Součinnost mezi ženíjnými náčelníky vševojskových útvarů a svazků a svazků Pohraniční strážé nebude spočívat pouze v upřesnění jednotlivých dílčích úkolů zahrnutých v celkovém plánu ženíjního zabezpečení, který bude u ženíjního náčelníka vševojskového svazku, ale i v předání všech zpráv, které byly zjištěny u nepřitele orgány Pohraniční strážé a které mohou mít pro organizaci ženíjního zabezpečení určitý význam.

Dovolí-li to situace a čas, mohou ženíjní jednotky vševojskových svazků prvního sledu zahájit zatarasovací práce již s určitým předstihem, a to ještě dříve, než vševojskové útvary a svazky zaujmou obranu.

V tomto údobí bude součinnost spočívat hlavně v upřesnění jednotlivých zatarasovaných míst a průchodů těmito místy. Na druhé straně pak bude nutno zabezpečit neselhávající velení těmito ženíjnými jednotkám, které budou rozptýleny na poměrně značném prostoru. Poněvadž v této době nebude dosud zřízena vševojsková spojovací síť, bude nutno spojení organizovat jednak po linkové síti civilní a jednak, což bude nejučelnější, po linkové síti jednotek Pohraniční strážé.

Proto bude nutné, aby i velitelé jednotek Pohraniční strážé znali, které jednotky působí v prostoru jejich činnosti.

V údobí po zahájení bojové činnosti může dojít k uzavření a zatarasení všech pasivních směrů, na kterých se předpokládá aktivní činnost vlastních vojsk a které nejsou vyhrazeny jako cesty odchodu jednotek Pohraniční strážé při jejich odchodu ze zabezpečovacího pásma.

Otázka uzavření cest na pasivních směrech ještě před zahájením bojové činnosti bude rovněž jednou z důležitých otázek, která bude řešena na úrovni vševojskových velitelů, pokud to nebylo již dříve zachyceno v základním, předem připraveném plánu.

Zde bude nutno upřesnit, které cesty budou zataraseny předem, kdo zatarasení provede a jak budou jednotlivé zátarasy na těchto cestách zřízené zajištěny nástrahami různých typů a kdo je bude střežit.

Poněvadž v tomto případě bude rozsah zatarasení poměrně velký, půjde zpravidla o střežení pouze hlídkováním, které budou provádět hlídky jednotek Pohraniční strážé v rámci svých úkolů.

Zřizování nevybušných zátarasů v zabezpečovacím pásmu v době do zahájení bojové činnosti může se zúčastnit vedle jednotek armády i řada civilních organizací, jako na příklad zaměstnanci lesních zprávy a dřevozpracujících podniků atd.

Aby byla činnost těchto organizací zabezpečena, bude třeba, aby jednotky Pohraniční stráže organizovaly zvýšené střežení těchto prostorů.

Při organizaci součinnosti musí být rovněž upřesněny i formy vzájemné součinnosti na těch směrech, na kterých v zabezpečovacím pásmu budou působit současně jak destrukční skupiny útvarů a svazků Pohraniční stráže, tak i destrukční jednotky útvarů a svazků armády.

Tato společná činnost destrukčních jednotek bude se zpravidla vyskytovat na směrech činnosti předsunutých odřadů a dále na operačně důležitých směrech, popř. na těch směrech, kde se předvídá aktivní činnost vševojskových útvarů a svazků.

Na některém směru, který má pro činnost jednotek Pohraniční stráže zvláště důležitý význam, mohou působit současně i destrukční skupiny organizované např. jak praporem Pohraniční stráže, tak i brigádou Pohraniční stráže.

Obě destrukční skupiny, ať již jde o skupiny organizované vševojskovým svazkem nebo svazkem Pohraniční stráže, popř. o dvě skupiny, z nichž jedna by byla organizována vševojskovým svazkem a druhá svazkem Pohraniční stráže, budou zpravidla podřízeny tomu veliteli, který vede boj v zabezpečovacím pásmu, tj. buď veliteli předsunutého odřadu nebo veliteli rot Pohraniční stráže.

Tyto destrukční skupiny mohou pak vytvářet destrukční odřad, kde jednotlivé skupiny budou provádět činnost v závislosti na vývoji situace tak, že se budou ve své činnosti vzájemně překračovat.

Při organizaci součinnosti musí být rovněž upřesněna místa předsunutých ženíjních pozorovatelů a spolupráce mezi ženíjnými průzkumnými hlídkami a jednotkami Pohraniční stráže.

Jak již bylo zdůrazněno dříve, velení všem destrukčním jednotkám, které budou působit v zabezpečovacím pásmu, půjde zásadně po linii vševojskové, a to jak u jednotek Pohraniční stráže, tak i u jednotek armády, poněvadž v tomto údobí a v době těsně po zahájení bojové činnosti budou destrukční skupiny a odřady působit bezprostředně v bojových sestavách, ať již jednotek Pohraniční stráže nebo předsunutých odřadů.

Důležitou otázkou úspěšně prováděné činnosti mezi ženíjnými jednotkami Pohraniční stráže a armády je i otázka materiálního zabezpečení bojové činnosti jednotek Pohraniční stráže.

III. Materiální zabezpečení činnosti ženíjních jednotek Pohraniční stráže v rámci ženíjního zabezpečení vedení obranného boje

Jednou z nejdůležitějších podmínek úspěšné činnosti ženíjních jednotek útvarů a svazků Pohraniční stráže je jejich materiální zabezpečení do zahájení bojové činnosti i v jejím průběhu.

V prvním údobí budou ženíjní jednotky útvarů a svazků Pohraniční stráže využívat hlavně toho materiálu, který mají k dispozici.

V některých případech, jestliže zvýšené nebezpečí po delší době nepřešlo v zahájení bojové činnosti a došlo-li u jednotek Pohraniční stráže k sní-

žení počtu ženíjního materiálu pod přípustnou hranici, bude nutno organizovat pravidelné zásobování ženíjním materiálem.

Tento moment musí být již předvídan předem, a proto při organizaci součinnosti, jestliže tato skutečnost nebyla zachycena v základním, předem připraveném plánu vedení obranného boje, musí být upřesněno, ze kterých polních skladů budou ženíjní jednotky Pohraniční stráže ženíjní materiál odebírat, kde tyto sklady budou umístěny a kolik materiálu je v těchto skladech pro potřeby Pohraniční stráže vyhrazeno.

Proto zřizování polních skladů a skládek musí být prováděno tak, aby jejich rozmístění odpovídalo i zámyslu boje jednotek Pohraniční stráže, i když si jednotky Pohraniční stráže budou vytvářet zpravidla svoje vlastní sklady ženíjní munice, ve kterých bude takové množství ženíjního materiálu, které plně postačí zabezpečit činnost jednotek Pohraniční stráže.

Prísun potřebného materiálu provádějí si jednotky Pohraniční stráže samy svými dopravními prostředky.

Obdobně tomu bude při vedení obranného boje na těch úsecích, na kterých dosud jednotky Pohraniční stráže nevešly ve styk s jednotkami útočníka.

Z á v ě r

Závěrem lze říci, že úspěch součinnosti mezi ženíjními jednotkami vševojskových svazků a ženíjními jednotkami Pohraniční stráže bude záviset na důsledném dodržování základního plánu ženíjního zabezpečení vedení obranného boje předem sestaveného ve vzájemné součinnosti, na včasném vzájemném informování a na pružném zavádění změn a úprav v předem připravených dokumentech vynucených změnami situace a konečně na vytvoření takových podmínek materiálního zabezpečení, které by zabezpečily včasné a rychlé splnění plánovaných úkolů.

Zabezpečení úspěšné součinnosti mezi ženíjními jednotkami armády a Pohraniční stráže bude mít velký význam již proto, že opatření prováděná ženíjními jednotkami vševojskových svazků budou bezprostředně navazovat na opatření provedená ženíjními jednotkami Pohraniční stráže.

Pro organizaci úspěšné součinnosti se jeví jako značná nevýhoda to, že styk mezi ženíjními náčelníky vševojskových svazků a ženíjními náčelníky svazků Pohraniční stráže bude ztížen nerovnoměrným rozložením prostorů činností, takže organizace součinnosti bude se uskutečňovat převážně po linii vševojskové. Na druhé straně naopak usnadní využívání vševojskových styčných orgánů řízení činnosti destrukčních skupin působících v sestavách jednotek Pohraniční stráže.

* * *